emun

EUSKARA ETA BERRIKUNTZA SOZIALA

www.emun.com

ANIZTASUN ETA IMMIGRAZIO ZERBITZUAK

Aniztasun linguistikoaren kudeaketa Euskal Herrian: euskara hizkuntza komuna

udako euskal unibertsitatea

Hizkuntza aniztasuna eta hizkuntza eskubideak

1.1 Hizkuntza aniztasuna

1.2. Hizkuntza eskubideak

1

1.1 Hizkuntza aniztasuna

1.1 Hizkuntza aniztasuna

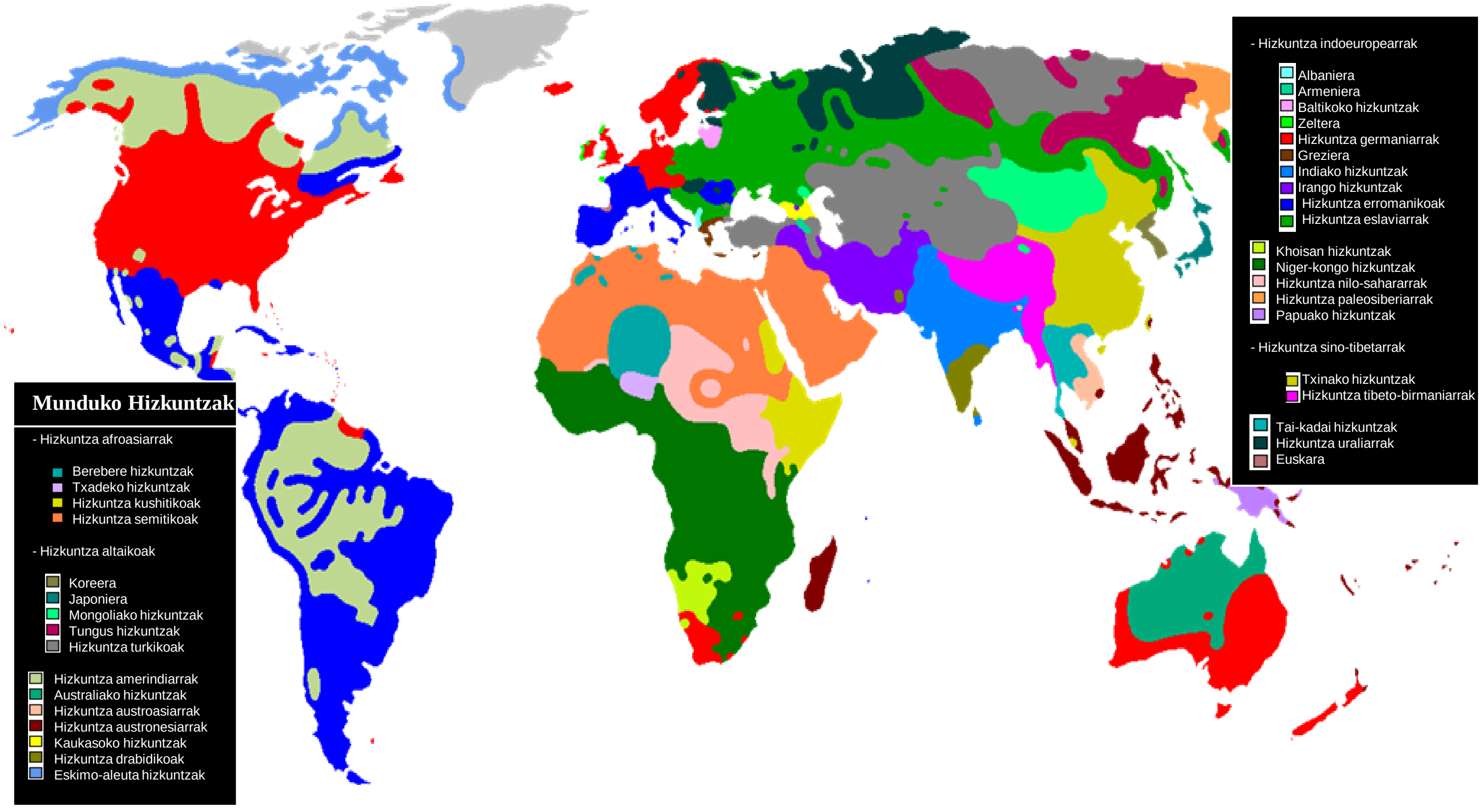

1.1 Hizkuntza aniztasuna

Euskal Herrian, migrazioak lagunduta:

- hizkuntzak ugaltzen
- hainbat hizkuntza komunitate

1.1 Hizkuntza aniztasuna

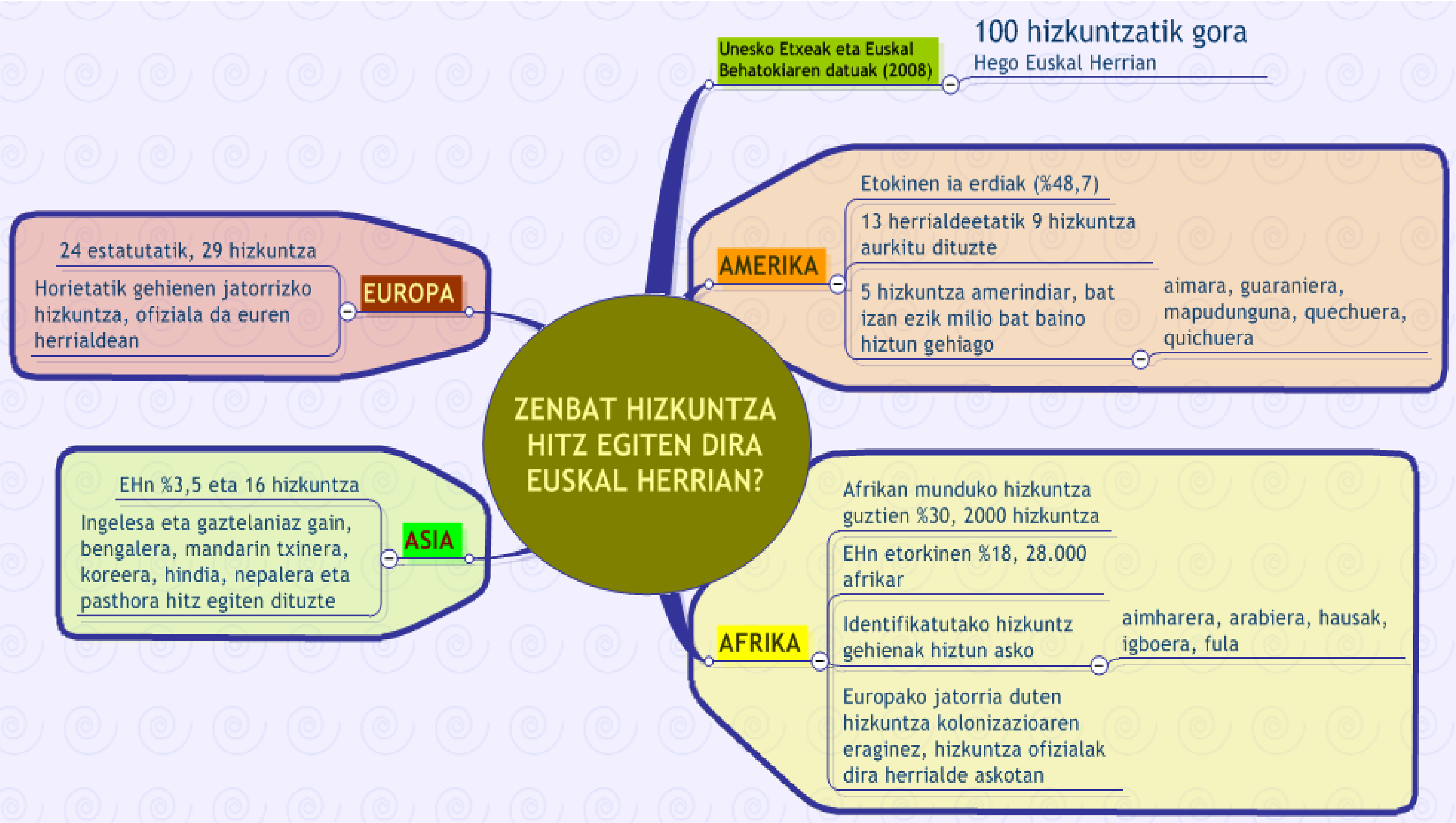

1.1 Hizkuntza aniztasuna

Zenbat erabiltzen dira hizkuntza horiek?

Urtea	Euskaraz	Gaztelaniaz Frantsesez	Beste hizkuntzetan
1989	10,8	89,2	-
1993	11,8	88,2	-
1997	13,0	87,0	-
2001	13,3	86,7	-
2006	13,7	83,7	2,6
2011	13,3	83,1	3,7

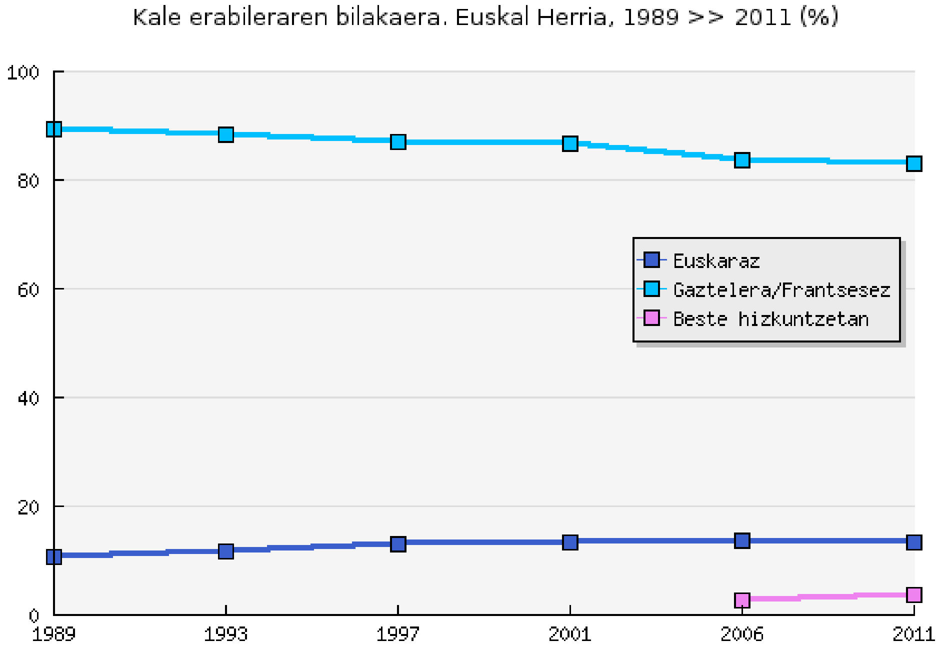

1.2 Hizkuntza eskubideak

- **Giza eskubideen Aldarrikapen Unibertsala**

Nazio Batuen Erakundearen Batzar Nagusiak 1948ko abenduaren 10ean

- **Euskararen legea**

10/1982 Euskararen Legea, azaroaren 24koa
18/1986 Euskararen Legea, abenduaren 15ekoa

- **Hizkuntza Eskubideen Deklarazio Unibertsala**

1996ko ekainean

1.2 Hizkuntza eskubideak

Ipar Euskal Herrian, frantsesa **estatuko hizkuntza**

Hego Euskal Herrian

- EAE: **euskara berezko hizkuntza/** euskara eta gaztelania **ofizialak**
  - *Gaztelania jakiteko derrigortasuna (Espainiako konstituzioak)*
  - *Euskaraz aritzeko eskubidea*
- Nafarroan: **euskara eta gaztelania berezko hizkuntzak/** eremuaren arabera:
  - Eremu euskaldunetan, **ofiziala**
  - Eremu mistoetan ofiziala ez, baina eskubide aitortu batzuk
  - Eremu erdaldunetan errekonozimendurik ez

1.2 Hizkuntza eskubideak

Hizkuntza eskubideak orotara

Hizkuntza ofizialek aitortzen dituztenak

1.2 Hizkuntza eskubideak

Egun balia daitezkeenak Administrazioaren aurrean jatorrizko hizkuntzaz:

-atxilotzen, epaitzen edo espetxeratzean

Zuzenbide penaletik kanpo, atzerritarrei beren jatorrizko hizkuntzak maila pribatuan erabiltzeko eskubidea baino ez zaie aitortzen.

1.2 Hizkuntza eskubideak

Europako hizkuntzen kartan

- ✓ Hizkuntza komunitatea
- ✓ Talde linguistikoa
- ✓ Norbanakoaren hizkuntza

1.2 Hizkuntza eskubideak

Hizkuntz eskubideak bermatzerako bost printzipio nagusi:

1. Hizkuntzaren biziraupena bermatzeko politikak garatzeko eskubidea
2. Eskubide berdintasuna
3. Errekuperazioa ziurtatzeko eskubidea
4. Lehentasunezko hizkuntza izateko eskubidea
5. Pertsona ororen hizkuntz eskubideak bermatu

Hizkuntzen kudeaketa

2.1 Kudeaketa

2.2. Hizkuntzen kudeaketa

2

2.1 Kudeaketa

- **Euskaltzaindiaren orotariko euskal hiztegia**:
  - Kudeatu: gidatu, antolatu , administratu

- **Wiki**:
  - Kudeaketa: erakunde batean prozesu bat burutu edo emaitza bat lortzeko egiten diren gobernu-ekintzen multzoa da. Zehatzago, kudeaketa erakunde bateko plangintza zehaztu, plangintzako helburuetarako beharrezko antolakuntza egin, erakundeko eragileen zuzendaritza eta helburuen kontrola egiten dituen funtzioa da.

2.1 Kudeaketa

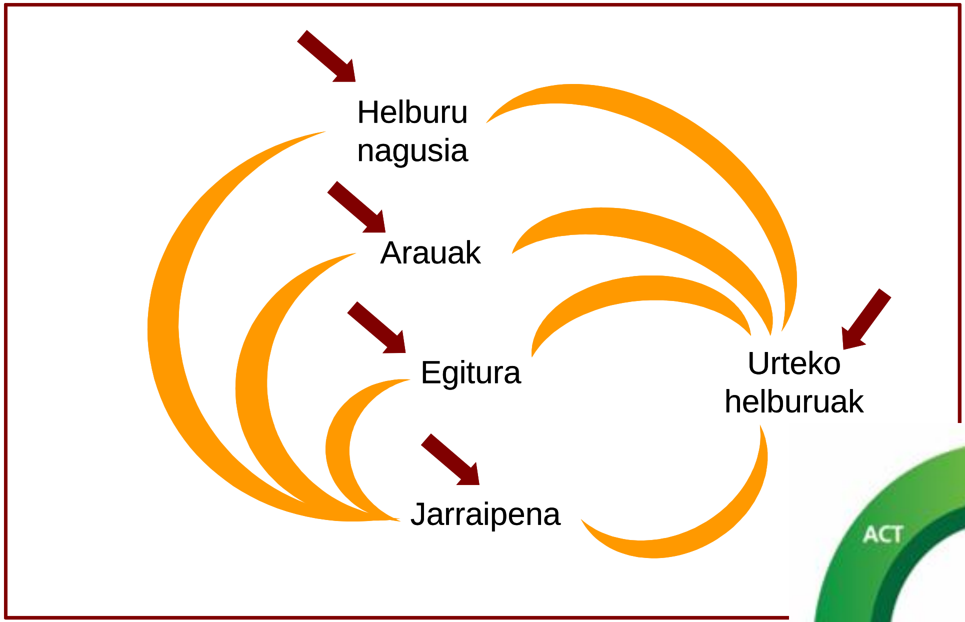

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Gizarte gero eta globalagoan,

- hizkuntza aniztasuna handitzen
- Hizkuntza ukipena handitzen
- Hizkuntzen arteko eragina handitzen
- Globalizazioan, lokalizazioa indarra hartzen

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Hizkuntza eskubideak bermatzeko eta bizikidetza hobetzeko, hizkuntza kudeaketa egokia ezinbestekoa da.

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Hizkuntzek betetzen dituzten funtzioak:

Gure inguruan *bizi* diren hizkuntzen egoera funtzionala ez da berdina. Hizkuntza batzuek funtzio gehiago dituzte beste batzuek baino.

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

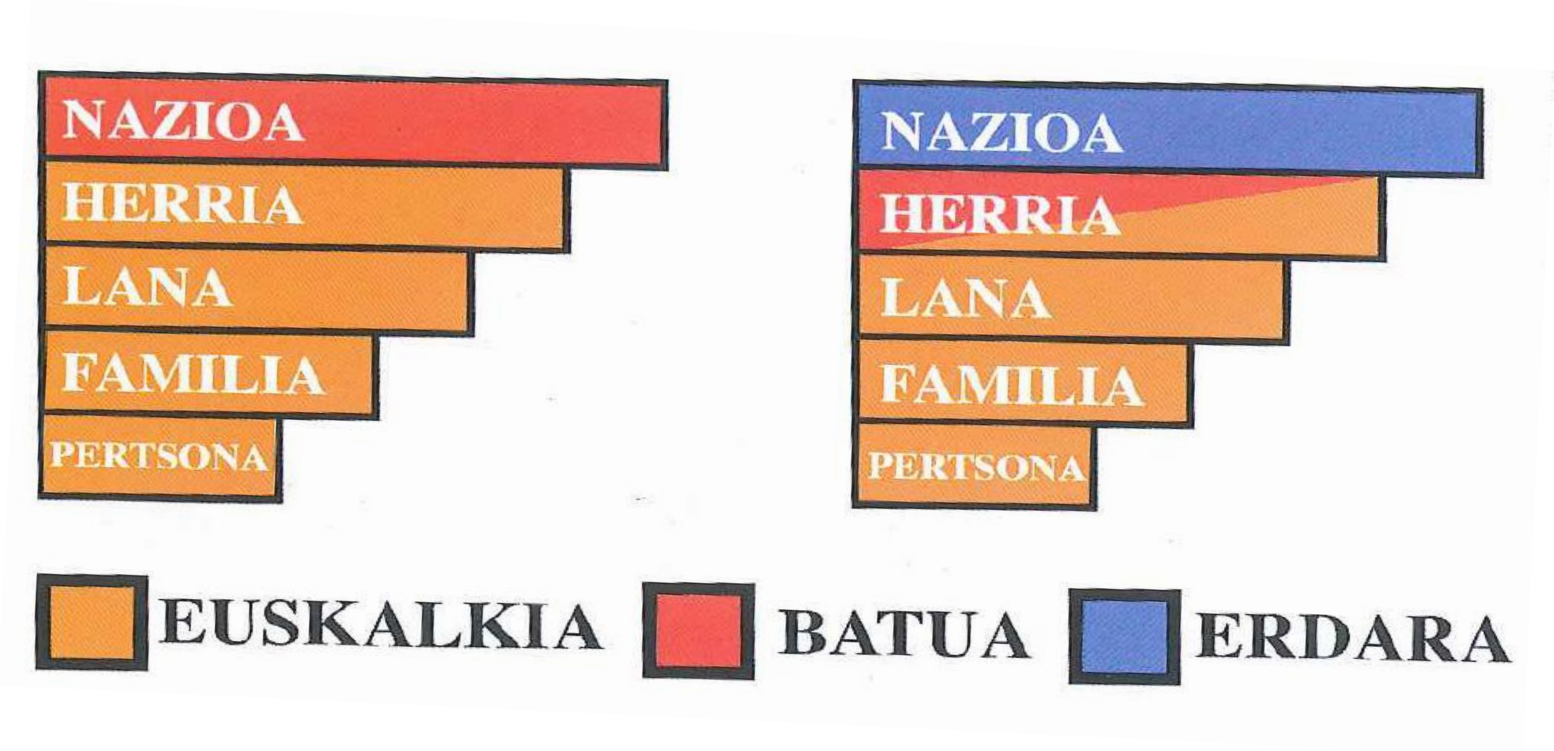

Aniztasun linguistikoaren kudeaketa Euskal Herrian: euskara hizkuntza komuna

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

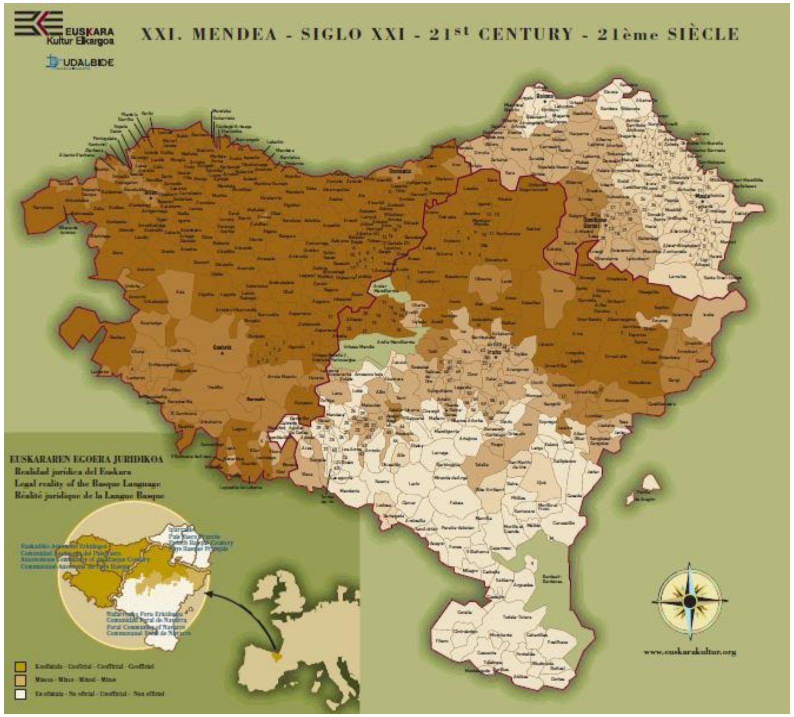

Aniztasun linguistikoaren kudeaketa Euskal Herrian: euskara hizkuntza komuna

- NAZIOARTEKOA
- KULTUR HIZKUNTZA
- NAZIOA
- HERRIA
- LANA
- FAMILIA
- PERTSONA

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

- Funtzio asko dituzten hizkuntzek, funtzio gehiago hartzeko joera. Funtzio gutxi dituztenek, galdu egiten dituzte, indartsuenen aurrean.
- Hizkuntzen kudeaketak hizkuntzen funtzioak aldatzea ahalbidetzen du.

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

- Zein kudeaketa mota egin nahi dugu?
- Hizkuntza bakoitzari ze funtzio eman nahi diogu?

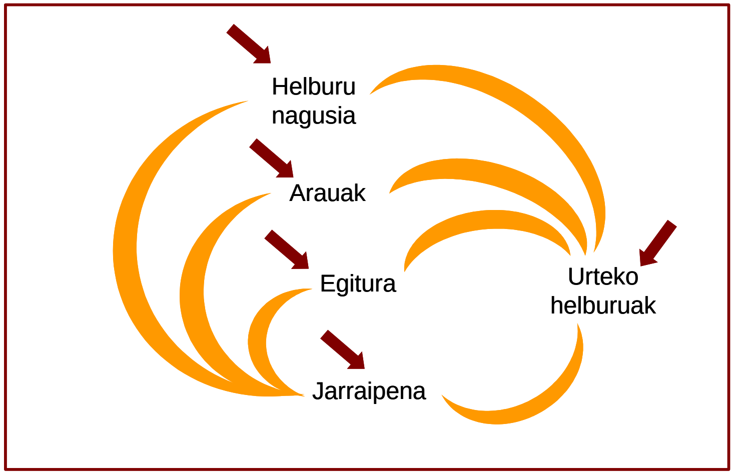

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Estatu guztiek, esplizituki edo inplizituki, komunikazio publikorako antolaketa linguistikoetan pentsatu dute eta erabakiak hartu behar izan dituzte:

- Herritarren eta gobernu-instituzioen arteko komunikazioa zein hizkuntzatan emango den
- Administrazioan hizkuntzen funtzionamendua zein izango den
- Zein hizkuntza ezagutza eskatuko zaien funzionarioei

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Hainbat eredu:

- **Kode bakarra**, funtzio komunikatibo guztietarako. Kode ez ofizialek edo debekatuta dauden kodeek ondorio kaltegarriak.
- Hizkuntza aniztasun ofizialen tipologia

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Hainbat eredu:

- Elebitasun ofiziala indarrean da ez bi hizkuntzen erabilera bultzatzeko, baina bai elebakartasun indibiduala eta hizkuntza-komunitateen nortasuna zaintzeko.
- Autonomia erkidego bakoitzak hizkuntza bakoitzari eman nahi dion funtzioa eta erabilera erabakitzeko aukera. *Gaztelaniak zubi-lana egingo luke.*

2.2 Hizkuntzen kudeaketa

Europan hizkuntzaren aniztasunaren inguruan muturreko bi joera daude, besteak beste:

- Hizkuntza eskubideak babestearen aldeko joera
- Joera ultraliberala

Iraunkortasuna

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

3

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

Kudeaketa iraunkorra:

Hizkuntza globalen ezagutza eta erabilera konbinatzea lekuan lekuko hizkuntza lokalen biziraupen eta sustapenarekin

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

Ahalbidetzen du

- Eleaniztasuna ondo ordenatzea
- Ez ordezkatzea
- Hizkuntza bakoitzaren funtzioak etorkizunean izateko babesa indartzea

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

Subsidiaritatearen printzipioa:

Tokian tokiko hizkuntza minorizatuari **funtzio esklusibo batzuk** eman (ez egin hizkuntza global batean hizkuntza lokalean egin daitekeena)

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

“**Jarrera etikoa**” oinarrian, **balio multzo** batean oinarrituz

- Jarraibide batzuk:
  - Hizkuntza **politika globala** zehaztea
  - Komunikatzeko: hizkuntza hau ~~**ala**~~ **/ eta** bestea
  - **Funtzioak birkokatu** (batzuei kendu; besteei eman); behar izanez gero, **arau ordezkatzaileak** aplikatu
  - Pertsona **eleanitzak bultzatu**
  - **Berezko hizkuntza** zaindu eta babestera jo.

3.1 Hizkuntzen kudeaketa iraunkorra

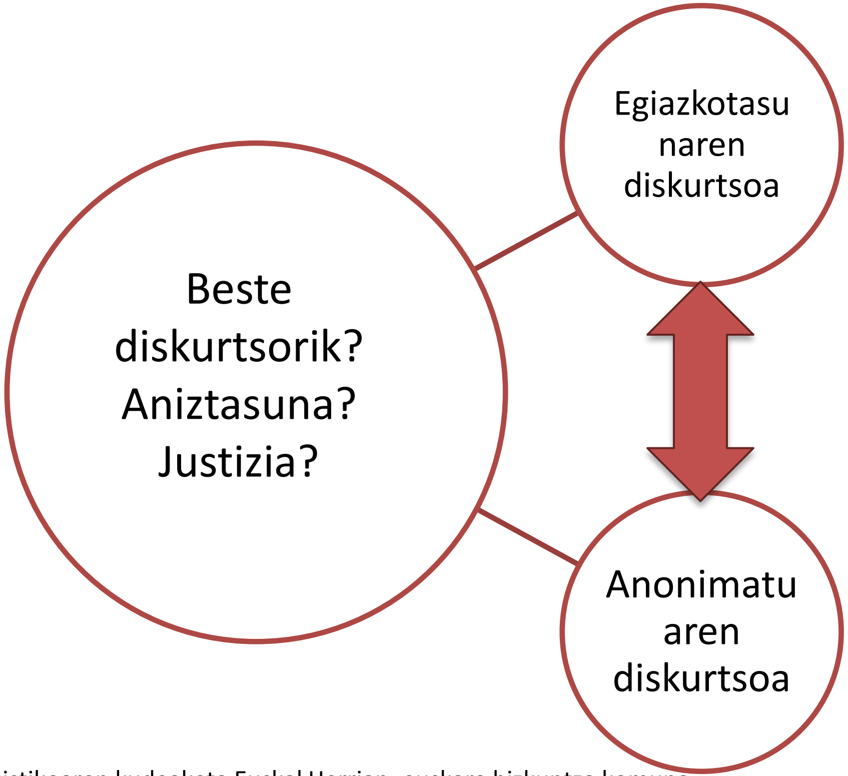

- Gure hizkuntza
- Hizkuntza propioa
- Hizkuntza minorizatuak

- Denon hizkuntza
- Hizkuntza komuna
- Hizkuntza hegemonikoak

Hizkuntza komuna

4.1 Katalunian
4.2. Euskal Herrira ekartzerik?
4.3. Argilunak

4

4.1 Katalunian

- Hizkuntza politika hizkuntza komunaren kontzeptupean
- Juridikoki argudiatu, eta katalana lehenetsi
- Bere eragin juridiko eta politikoen garapen teorikoa
- Oinarri sendo bat

4.1 Katalunian

Hizkuntza komunak betetzen ditu hiru funtzio nagusi:

- ✓ politikoa
- ✓ kulturala
- ✓ subjektiboa

Elkarrekin bizitzeko proiektua da eta berdinak egiten gaitu.

4.1 Katalunian

- Zalantzan zientzia politikoaren ikuspegitik eta, zehazki, demokrazia liberalaren ikuspuntutik.

- Norbanakoari zor zaion lehentasun moralarekin kontraesanean

4.1 Katalunian

Miquel Caminal

- Hizkuntza propioaren kontzeptua hizkuntza komunaren kontzeptuarekin ordezkatu beharko litzateke:

- Norbanakoaren printzipioaren baitan, katalaneraren lehentasunezko erabilerak sendotze komunitarioa ahalbidetzen du, eta ez lurraldetasunekoa bakarrik.

4.1 Katalunian

Diskurtso publikora hizkuntza komuna katalana egiteko beharra ikusi zen, immigrazioaren harrerarako.

Bultzatu da:

- Herritarrek bultzatutako diskurtsoa
- Instituzionalizatutako helburu politikoa izan da
- Harrera Legean jasota

4.1 Katalunian

Aldeko eta kontrako iritziak

Branchadell (1997)”katalan guztien arteko komunikazioa bermatzeko hizkuntza bat badago; ez litzateke hizkuntza baten ezagutza orokortu behar, ezagutza orokorreko bat dagoenean”

4.1 Katalunian

Katalana, hizkuntza komuna:

Katalunian hizkuntza komuna hizkuntza propio eta hizkuntza ofizialaren definizioetara gehitzen da, ordenamendu juridiko eta politikoaren oinarria.

4.1 Katalunian

Volem viure plenament en català

Utilitza la llengua

4.1 Katalunian

El català suma

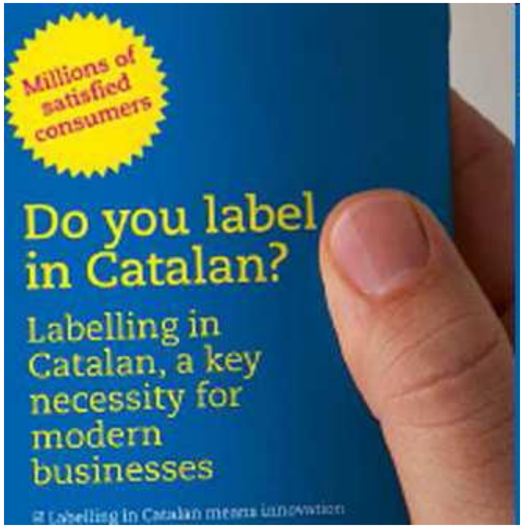

4.1 Katalunian

El catalá, llengua comuna

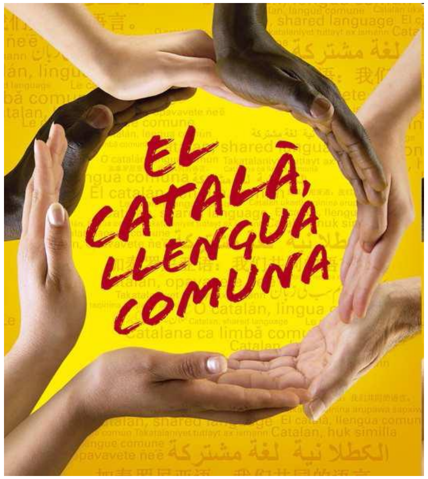

4.1 Katalunian

4.1 Katalunian

Katalana, harrera hizkuntza

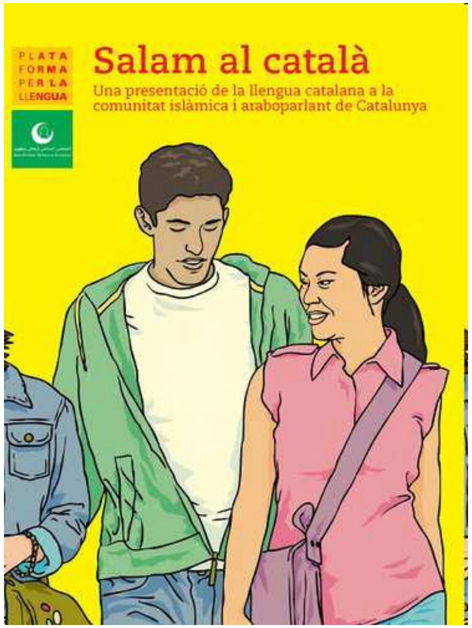

4.1 Katalunian

El català

també és meu

4.1 Katalunian

- 1. fasea: “El catalán, más cerca”
- 2. fasea : “Romper el hielo”
- 3. fasea : “Encontrar ámbitos de uso”
- 4. fasea : “Reconfigurar la identidad personal”
- 5. fasea : “Ya sé hablar catalán. ¿Y ahora qué?”
- 6. fasea : “El catalán, un proyecto de futuro”

4.2 Euskal Herrira ekartzerik?

Euskararen aldeko diskurtsoa berritzeko premia

- Errekuperaziotik → irabazira
- hizkuntza aldaketatik → hizkuntza txertatzera
- Integraziotik → adopziora
- Biziraupenetik → ongizatera
- Sakrifiziotik → ahalegin saritura

4.3 Euskal Herrira ekartzerik?

Hizkuntzaren **funtzio soziala**, hiztun berrien protagonismoa

- Euskaldun berria
- “Berezko” hizkuntzatik, hizkuntza “komunera”, aniztasuna eta balore komunak ahalbideratzen duena

emun

4.3 Euskal Herrian: argilunak

- Euskara normalizatu gabeko hizkuntza, eta etortzean ez dela erabiltzen konturatzen dira, kasuak kasu.
- Gutxik ikasten dute

4.3 Euskal Herrian: argilunak

Euskara ikasteko arrazoiak:

- ✓ Lan arrazoiak
- ✓ Arrazoi ideologikoak

"Beraiek" izatetik "gu" izatera pasa arte, euskararen etorkizuna ez da etorkinen ardurakoa izango

4.3 Euskal Herrian: argilunak

Aldaketarako 3 gako:

- ✓ Errespetua
- ✓ Sinpatia
- ✓ Ordaina

4.3 Euskal Herrian: argilunak

- Eskola inklusiboak etorkinen seme-alabei identitate aniztuna garatzeko aukera eskaini beharko lieke, beren jatorria eta kultura aintzat hartuz, balioetsiz eta landuz.
- Euskara ikasi ezean, ez dituzte aukera berberak izango eta ez genuke gizartearen barne kohesioa bultzatuko.

4.3 Kontzeptuak

- ✓ Hizkuntza nazionala
- ✓ Hizkuntza ofiziala
- ✓ Hizkuntza propioa (berezkoa)
- ✓ Hizkuntza komuna
- ✓ Lingua franca

Erabilitako materiala

5

5 Erabilitako materiala

- La intervenció en les competències, els usos, les ideologies: d'«El català, cosa de tots» a «El català, llengua comuna», Elvira Riera Gil
- Sobre el concepte polític de llengua comuna: una aproximació teòrica i comparada, Elvira Riera Gil
- Euskara, immigrazioa eta hizkuntza eskubideak , Belen Uranga eta Xabier Aierdi
- Hizkuntzaren funtzio sozialak, EHU
- Katalunia ez da Euskal Herria baina…, Mikel Zalbide
- Nuevos discursos y nuevas estrategias a favor del catalán: el punto de vista de los catalanohablantes de adopción, Josep-Anton Fernàndez

EUSKARA ETA BERRIKUNTZA SOZIALA

Eskerrik asko

www.emun.com